Spis treści

Streszczenie 5

Abstract 7

1. Wprowadzenie 9

2. Nowoczesne technologie prasowania i spiekania wyrobów z proszków spiekanych stosowanych w przemyśle motoryzacyjnym i lotniczym – w świetle badań literaturowych 15

2.1. Elementy ślizgowe spiekane z proszków 16
2.2. Technologia prasowania i spiekania 23
2.3. Stosowane metody obróbki cieplnej i powierzchniowej 30
2.4. Przykłady zastosowań wyrobów z proszków metali 32

3. Prognozowane kierunki zastosowań wyrobów z proszków spiekanych w przemyśle motoryzacyjnym i lotniczym 38

3.1. Elementy konstrukcyjne 38
3.2. Łożyska smarne 41
3.3. Rozwój technologii smarowania w podwyższonych temperaturach 44
3.4. Powłoki samosmarne 48

4. Wnioski wynikające z przeglądu literatury 52

5. Cel i zakres pracy. Teza pracy 57

5.1. Teza i cel pracy 57
5.2. Zakres pracy 58

6. Opracowanie technologii otrzymywania bazowego materiału z kompozytu proszków metali 60

6.1. Wymagania techniczne dla tulei łożyskowych 60
6.2. Dobór składu chemicznego mieszanki proszkowej 61
6.3. Technologie wytwarzania materiału bazowego z proszków metalu 65
6.4. Dobór parametrów technologii 68

7. Wpływ kształtu i sposobu syntezy nanocząstek na własności tribologiczne 74

7.1. Dobór rodzaju nanocząstek 74
7.1.1. Analiza wyników badań 78
7.2. Opracowanie technologii wytwarzania siarczkowych nanocząstek grafenopodobnych 84

Spis treści

7.2.1. Grafeny i grafenopodobne nanocząstki MoS_2. Metody wytwarzania 84
7.2.2. Metoda obrotowego rozwarstwiania 89
7.2.3. Charakterystyka siarczkowych mikro i nanocząstek grafenopodobnych 94
7.3. Technologia modyfikacji warstwy wierzchniej nanocząstkami 101
7.3.1. Impregnacja próżniowa. Metodyka badań 101
7.3.2. Impregnacja porowatego materiału bazowego 104
7.3.2.1. Wprowadzenie i określenie zadania 104
7.3.2.2. Urządzenie do impregnacji ciśnieniowej 107
7.3.2.3. Modelowanie przesycania warstwy wierzchniej siarczkowymi strukturami grafenopodobnymi 108
7.3.2.4. Wyniki eksperymentalnej impregnacji ciśnieniowej 110
7.3.3. Zagęszczanie wierzchniej warstwy kompozytu 112
7.3.3.1. Opis płynięcia materiału proszkowego 114
7.4. Analiza wyników badań 115
7.5. Wnioski 120

8. Badanie własności fizykochemicznych i tribologicznych wytypowanych wyrobów siarczkowymi nanocząstkami grafenopodobnymi 121
8.1. Ogólny opis prototypów elementów 121
8.2. Struktura i własności warstwy wierzchniej nowego kompozytu 126
8.3. Wpływ chropowatości powierzchni oraz siarczkowych nanocząstek grafenopodobnych na procesy tarcia 135
8.4. Rola mikrokanałów w hydrodynamicznym i quasi-hydrodynamicznym smarowaniu 141
8.5. Wyniki badań tarciowo-zużyciowych 148
8.5.1. Badania doświadczalne właściwości ciernych tulei ślizgowych wykonanych z nowego kompozytu 150
8.5.2. Badania doświadczalne narzędzi do kucia na zimno wykonanych z kompozytu z mikrokanalikami 162

9. Podsumowanie i wnioski 169

Literatura 175